

Stelselwijziging Jeugd

Factsheet

**Inkoop
jeugdbescherming
en jeugdreclassering**

Bij Landelijk Werkende Instellingen

Inleiding

Het Bureau Jeugdzorg (BJZ) voert onder de huidige Wet op de jeugdzorg de volgende functies uit:

- toegang;
- crisisdienst;
- AMK (Advies en Meldpunt Kindermishandeling) en
- de kinderschermings- en jeugdreclasseringsmaatregelen.

Kinderbeschermings- en jeugdreclasseringsmaatregelen worden onder de huidige wet ook uitgevoerd door Landelijk Werkende Instellingen (LWI's), die vooral gericht zijn op specifieke groepen. Het gaat om de volgende LWI's:

- de William Schrikker Groep (WSG), die gespecialiseerd is in de uitvoering van kinderschermings- en jeugdreclasseringsmaatregelen voor kinderen en hun ouders met een (licht) verstandelijke beperking, somatische beperkingen en combinaties daarvan;
- het Leger des Heils, dat gespecialiseerd is in de uitvoering van kinderschermings- en jeugdreclasseringsmaatregelen op het terrein van complexe multiprobleemgezinnen en zwerfende gezinnen (waaronder Roma-gezinnen). Daarnaast werkt het Leger des Heils als vangnetorganisatie;
- SGJ Christelijke Jeugdzorg, die voor een groot gedeelte de uitvoering van kinderschermings- en jeugdreclasseringsmaatregelen verzorgt in gemeenten waar veel inwoners een christelijke geloofsovertuiging hebben.

De Bureaus Jeugdzorg voeren momenteel ongeveer 75% van de kinderschermings- en jeugdreclasseringsmaatregelen uit. De LWI's doen de overige 25% van de zaken. Zij zijn daarmee van substantieel belang voor een goede werking van het nieuwe jeugdstelsel. Daarbij speelt ook hun deskundigheid op het gebied van specifieke groepen cliënten een rol.

De LWI's worden voor de uitvoering van de kinderschermings- en jeugdreclasseringsmaatregelen nu rechtstreeks door de provincies en stadsregio's bekostigd (via één penvoerende provincie/stadsregio per LWI). De middelen voor de uitvoering van justitiële maatregelen door de LWI's maken dus geen deel uit van het huidige budget van de Bureaus Jeugdzorg. De Bureaus Jeugdzorg mandateren de uitvoering van kinderschermingsmaatregelen en de jeugdreclassering voor de specifieke doelgroepen waarop de LWI's zich richten in het huidige stelsel aan een LWI. De LWI's werken dus steeds in een mandaatconstructie.

De positie van de LWI's in het nieuwe stelsel

In het nieuwe jeugdstelsel zijn het uitsluitend gecertificeerde instellingen (GI's) die de kinderschermings- en jeugdreclasseringsmaatregelen mogen uitvoeren. Zowel de BJZ's als de LWI's zullen zich daarom moeten laten certificeren om hun werk te kunnen blijven doen. Voor cliënten die onder het overgangsrecht vallen, blijven de huidige instellingen, waaronder ook de LWI's, in ieder geval in 2015 de kinderschermings- en jeugdreclasseringsmaatregelen uitvoeren. Ook als deze instellingen (nog) niet zijn gecertificeerd.

Het onderscheid tussen provinciaal/regionaal en landelijk werkende instellingen voor specifieke groepen zal er na de stelselherziening in 2015 in de praktijk nog wel zijn. Maar als uitgangspunt geldt dat een GI overal in het land kan werken (mits bekostigd door een gemeente).

In het bestuurlijk overleg tussen rijksoverheid, VNG en IPO (19 december 2013) over de continuïteit van de functies van de huidige BJZ's, zijn geen bestuurlijke afspraken gemaakt over een budgetgarantie voor de LWI's. Maar de gemeenten zijn er volgens het overgangsrecht wel verantwoordelijk voor dat de LWI's de kinderschermings- en jeugdreclasseringmaatregelen die doorlopen in 2015, uit blijven voeren. Doordat de LWI's in nagenoeg alle regio's werkzaam zijn, is de continuïteit pas gewaarborgd als voldoende regio's een contract afsluiten met de LWI's, rechtstreeks of via een mandaatconstructie met een andere GI.

Jeugdwet

In artikel 2.4 van de Jeugdwet is bepaald dat gemeenten moeten zorgdragen dat bij de uitvoering van kinderschermingsmaatregelen en jeugdreclassering rekening wordt gehouden met:

- de behoeften/persoonskenmerken van de jeugdige en zijn ouders,
- de godsdienstige gezindheid,
- de levensovertuiging en
- de culturele achtergrond van de jeugdige en zijn ouders.

Door naast afspraken met het huidige BJZ ook afspraken te maken met de LWI's voor de uitvoering van kinderschermings- en jeugdreclasseringsmaatregelen, wordt voldaan aan het bovengenoemde artikel in de Jeugdwet. Daarnaast geeft het contracteren van meerdere partijen keuzevrijheid voor de inwoners van de gemeente.

Hoe kan de inkoop bij een LWI vorm worden gegeven?

a) Bekostiging van jeugdbescherming en jeugdreclassering bij zowel de LWI's als (andere) gecertificeerde instellingen

Gemeenten kunnen met zowel het huidige BJZ als met de LWI's en/of nieuwe aanbieders (die gecertificeerd zijn) rechtstreeks inkoopafspraken maken over de uitvoering van kinderbeschermings- en jeugdreclasseringsmaatregelen. Dit kan zowel voor de jeugdigen die per 1-1-2015 onder een maatregel vallen (overgangsccliënten) als voor jeugdigen die na 1-1-2015 onder een maatregel komen te vallen. Het inkopen bij meerdere gecertificeerde instellingen heeft als voordeel dat het de keuzevrijheid vergroot

b) Bekostiging van jeugdbescherming en jeugdreclassering via één gecertificeerde instelling (hoofdaannemer en onderaannemer)

De gemeenten kunnen ook de uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering geheel via één GI bekostigen. Dit zal meestal het huidige BJZ zijn. Gemeenten maken bij deze wijze van bekostiging zowel afspraken met de hoofdaannemer (vaak zal dit het huidige BJZ zijn) als met de onderaannemers (vaak zullen dit de huidige LWI's zijn).

Het **voordeel** hiervan is dat de gemeente te maken krijgt met één gespreks- en contractpartner die verantwoording aflegt voor alle maatregelen; dus ook voor de uitvoering van de maatregelen van de onderaannemers.

Het **nadeel** van deze werkwijze is dat er geen concurrentieprikkels voor de hoofdaannemer is en de gemeente niet de mogelijkheid heeft om de LWI's rechtstreeks aan te spreken als er zich risico's of knelpunten voordoen in de uitvoering van de maatregel.

Overgangsrecht

Cliënten die onder het overgangsrecht vallen, zullen in 2015 begeleiding blijven krijgen van de instelling die de begeleiding uitvoert op 31-12-2014. Bij bekostiging via één GI blijft dit overgangsrecht van toepassing. De LWI's zullen de lopende maatregelen die zij tot 31-12-2014 onder mandaat van het Bureau Jeugdzorg uitvoerden, ook in 2015 blijven uitvoeren. Ook als de gemeente deze uitvoering niet rechtstreeks bij de LWI's, maar via een andere GI (meestal het voormalige BJZ) bekostigt. De gemeenten zullen afspraken moeten maken met de GI en de LWI's over de uitvoering en bekostiging hiervan in 2015. In geval van inkoop via een GI, zullen deze afspraken zowel de continuïteit van zorg moeten garanderen, als recht moeten doen aan de formele verantwoordelijkheid van de GI voor de uitvoering van de betreffende maatregelen in 2015.

Gemeenten zijn vanaf 2015 bestuurlijk verantwoordelijk voor een adequate uitvoering van de Jeugdwet, inclusief het overgangsrecht. Zij zullen er daarom op toezien dat dergelijke afspraken tot stand komen en dat ze voldoen. De GI zal hiervoor van de gemeenten een budget krijgen bovenop het reguliere BJZ-budget, zodat de LWI's in staat blijven de kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering uit te voeren.

Tot 2015 ontvangen de LWI's hiervoor immers rechtstreeks van de provincies (i.c. de penvoerende provincie/stadsregio) een budget. Dit maakt dus geen deel uit van het huidige budget van de BJZ's. Ook het budget voor de LWI's wordt gedecentraliseerd naar de gemeenten.

Gevolgen behandeling Jeugdwet in de Eerste Kamer

Bij de behandeling van de Jeugdwet in de Eerste Kamer is toegezegd dat er een Transitie Autoriteit Jeugd opgericht zal worden. Instellingen kunnen zich tot deze Autoriteit wenden als de continuïteit van zorg in gevaar komt. De gang naar de Transitie Autoriteit Jeugd staat ook open voor de LWI's. Zij kunnen zich indien daar aanleiding toe is melden op [de website van de Transitie Autoriteit Jeugd](#). Verder is bij de behandeling van de Jeugdwet in de Eerste Kamer een motie aangenomen waarin de regering verzocht wordt om een regeling te treffen voor LWI's. Dit moet ervoor zorgen dat de beschikbaarheid van deze zorg en een zachte landing in het nieuwe bestel gewaarborgd is. De rijksoverheid, voert, in overleg met de LWI's, de VNG en het IPO, deze motie uit. Zo wordt er onder andere gewerkt aan factsheets om de gemeenten te informeren over de inkoop bij de LWI's. Daarnaast gaan de VNG, de rijksoverheid en de LWI's na wat de mogelijkheden zijn om te gaan werken met een modelovereenkomst voor de jeugdbeschermings- en jeugd-reclasseringsmaatregelen van de LWI's.

Dit is een uitgave van het

Ministerie van Veiligheid en Justitie

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

www.voordejeugd.nl

Maart 2014